

Ajankohtaista sote-tietopakettien tilanteesta ja testauksesta 10.10.2017

Maakunnille uusi työkalu tietojohdantamiseen

Sosiaali- ja terveydenhuollon uusi raportointimalli, sote-tietopaketit, antaa palvelujen järjestäjälle mahdollisuuden tarkastella maakunnan palveluja kokonaisuutena. Tietopaketit ovat jo nyt maakuntavalmistelijoiden työväline. Valmistelu on tärkeää, jotta maakunnat voivat ottaa tietopaketit käyttöön aloittaessaan toimintansa.

Sote-palvelujen järjestämisestä vastaavien maakuntien valmistelu etenee suunnittelusta kohti käytännön toteutusta. Yksi tulevien maakuntien keskeisistä työkaluista on sote-tietopaketit, joiden kautta saadaan luotettavaa, läpinäkyvää ja vertailukelpoista tietoa palveluista ohjauksen ja päätöksenteon tueksi niin maakunnallisesti kuin kansallisesti. Käytännössä tietopaketit ovat työkalu kustannusten kohdentamiseen vertailukelpoisella tavalla.

Sote-tietopaketeilla kuvataan erityisesti maakunnallisen järjestäjän onnistumista palvelujen hankinnassa maakunnan väestölle sekä näiden kustannusten hallinnassa.

”Sote-tietopakettien käyttöönoton edistäminen tulee osaksi maakunta- ja sote-uudistuksen toimeenpanon muutosohjelmaa. Tietopakettien avulla maakunnat voivat kiinnittää palvelujensa kustannustiedot JHS-suosituksen mukaiseen talouden raportointiin siten, että tiedot ovat vertailukelpoisia maakuntien kesken. Samalla maakunnat voivat seurata oman toimintansa kokonaiskuvaa”, hankejohtaja **Päivi Hämäläinen** sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöstä sanoo.

Maakunnat, Sitra ja STM yhdessä järjestävät loppuvuoden aikana sote-tietopakettien käyttöönottoa tukevia maakunnallisia tilaisuuksia eri puolilla Suomea. Tilaisuuksissa käydään läpin tietopakettien käyttöönoton toteutusta kullakin alueella sekä kuullaan testauksessa mukana olleiden kokemuksia tietopakettien käyttöönotosta ja niiden hyödyntämisestä.

Tietopaketteja testattiin alkuvuonna seitsemässä maakunnassa

Uutta raportointijärjestelmää tarvitaan, sillä palvelujärjestelmän jatkuva kehittyminen ja nykyistä mahdollistavampi lainsäädäntö tuovat tullessaan entistä monimuotoisemmat palvelu- ja rahoitustavat. Näistä esimerkkejä ovat maakunnan liikelaitoksen tuotanto, maakunnan yhtiöitettyjen yksiköiden tuotanto ja kapitaatiokorvauksen piirissä olevat palvelut.

Sote-tietopaketteja on kehitetty viimeksi kuluneiden neljän vuoden aikana yhteistyössä STM:n, Sitran sekä satojen asiantuntijoiden kanssa. Tietopaketteja testattiin alkuvuoden aikana seitsemässä maakunnassa ja testausvaihe saatiin päätökseen tänä syksynä.

Sote-tietopakettien kehitystyön aikana kertyneet opit ja kokemukset on koottu julkaisujen kokonaisuudeksi, johon kuuluu [Tiekartta sote-tietopakettien käyttöönottoon](#) sekä tietopakettityötä yksityiskohtaisemmin määrittelevä [Käsikirja 2.0](#), joka on yksityiskohtainen määrittelydokumentti tietopakettien kohdennus- ja laskentasäännöistä. Sitra on myös laatinut

asiantuntijanäkemyksen ja -suosituksen tietopakettien laatu- ja vaikuttavuusmittareista, jotka tulee kytkeä kustannusvaikuttavuustyöhön.

Tiekarttaan on koottu testausmaakuntien opit ja oivallukset, ja se toimii apuvälineenä tietopakettien käyttöönottoon myös niille maakunnille, jotka eivät olleet mukana testauksessa. Ministeri **Juha Rehulan** [kesällä 2015 tekemän linjauksen mukaan](#) sote-tietopaketeista tulee valtakunnallinen sote-raportoinnin malli, joka on käytössä maakuntien aloittaessa toimintansa.

Tietopaketit auttavat osaltaan uuden palveluluokituksen käyttöönotossa

Vuoden 2018 aikana vahvistetaan uusi JHS-palveluluokitus ja sen yhteensopivuus sote-tietopakettien kanssa varmistetaan. Uusi palveluluokitus tarvitaan, kun palvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta maakunnille. Tämän jälkeen maakuntavalmistelijoina voidaan ohjata myös tietopakettien käyttöönotossa tarkemmin.

Sitran johtava asiantuntija **Lea Konttinen** muistuttaa, että sote-tietopakettien käyttöönotto ei ole maakunta- ja alueuudistukseen nähden erillinen prosessi. Tietopakettien kehittämisessä toteutettujen pilottihankkeiden ja pakettien testaamisen ansiosta kenenkään ei myöskään tarvitse lähteä tietopakettityöhön ”puhtaalta pöydältä”.

”Uuden palveluluokituksen käyttöönotto aiheuttaa kustannuksia ja vaatii luonnollisesti muutenkin maakuntien voimavaroja, mutta kyseessä on työ, joka maakuntien tulee tehdä joka tapauksessa. Sote-tietopaketit auttavat osaltaan tässä kehitystyössä”, Lea Konttinen sanoo.

Konttisen mukaan tietopakettien testausvaihe osoitti, että tietopakettien integrointi jo ennestään tehtävään sote-raportointiin kestää alle puoli vuotta. Kokonaisuudessaan tietopakettien käyttöönottoon menevä aika ja vaiva riippuvat pitkälti siitä, onko maakunnassa jo käytössä eri tietojärjestelmien tiedot yhdistävää raportointijärjestelmää, jonka osaksi tietopakettiraportointi voidaan liittää. Suurin työ liittyykin siihen, missä muodossa ja millä tavalla tietoja maakunnan palveluista saadaan kerättyä eri tietojärjestelmistä.

Testauksessa mukana olleet maakunnat korostavat erityisesti sote-tietopakettimallin yhtenäistä kehittämistä, jotta kansallisesti yhtenäinen ja vertailukelpoinen tiedon tuotanto pysyy mahdollisena ja toteutuu myös käytännössä. Lisäksi tietojen ylläpitoon on luotava jatkuvat toimintamallit, jotta sosiaali- ja terveydenhuollosta voidaan kehittää pysyvästi uudistumiskykyinen kertaluonteisen uudistuksen sijaan.

Lisätiedot

Hankejohtaja Päivi Hämäläinen, STM, 0295163270, etunimi.m.sukunimi@stm.fi
Johtava asiantuntija Lea Konttinen, Sitra, 0294618298, etunimi.sukunimi@sitra.fi